

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2010. gada 26. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Viktors Skudra un tiesneši Aija Branta un Kristīne Krūma, sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Olgas Nosenko (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 245/2010),

k o n s t a t ē j a :

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 30. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91., 105. un 109. pantam.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu lieta par likuma atbilstību Satversmei ir piekritīga Satversmes tiesai.

2. Apstrīdētā norma noteic:

“Personām, kurām vecuma pensija saskaņā ar šo pārejas noteikumu 29. punktu piešķirta priekšlaicīgi no 2009. gada 1. jūlija, līdz šā likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai pensijas izmaksas apmērs ir 50 % no piešķirtās vecuma pensijas. Personām, kurām vecuma pensija saskaņā ar šo pārejas noteikumu 29. punktu piešķirta priekšlaicīgi līdz

2009. gada 30. jūnijam, līdz šā likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vecuma sasniegšanai pensiju turpina izmaksāt 80 % apmērā.”

Pieteikumam pievienotās VSAA Rīgas pilsētas Zemgales reģionālās nodaļas izziņas apliecina, ka Pieteikuma iesniedzējai vecuma pensija piešķirta priekšlaicīgi. Pamatojoties uz apstrīdēto normu tā tiek izmaksāta 50 procentu apmērā no piešķirtās vecuma pensijas.

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu par Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktā paredzētās lietas ierosināšanu var iesniegt tai noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā, tas ir, kā konstitucionālo sūdzību. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, tikai ievērojot Satversmes tiesas likuma 19.² panta prasības.

3.1. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka “konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai“, bet 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka “ir aizskartas Satversmē noteiktās pieteikuma iesniedzēja pamattiesības”.

Pamatojums tam, ka apstrīdētā norma aizskarot Pieteikuma iesniedzējai Satversmē noteiktās pamattiesības, ir sniegts pieteikumā. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem ir gūstams ieskats, ka minētais pamattiesību aizskārums radies tieši pašai Pieteikuma iesniedzējai.

3.2. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka “Konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem (sūdzība augstākai institūcijai vai augstākai amatpersonai, sūdzība vai prasības pieteikums vispārējās jurisdikcijas tiesai u.c.) vai arī tādu nav”, bet 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Pieteikumā ir pamatots, ka Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Līdz ar to pieteikums atbilst prasībām konstitucionālajai sūdzībai, kas noteiktas Satversmes tiesas likuma 19.² pantā.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda tā juridiskais pamatojums.

4.1. Pieteikumā ir sniegts juridiskais pamatojums iespējamībai, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 1. un 109. pantam.

4.2. Atsaucoties uz Satversmes tiesas praksi, pieteikumā izteikts viedoklis, ka apstrīdētā norma paredz Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā noteikto pamattiesību ierobežojumu.

Satversmes tiesa ir secinājusi, ka tiesības uz pensijas izmaksu neatkarīgi no pensijas piešķiršanas datuma (pirms vai pēc 1996. gada 1. janvāra) vai finansēšanas avota ietilpst Satversmes 105. panta pirmajā teikumā ietvertā jēdziena “īpašums” saturā” (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. jūnija sprieduma lietā Nr. 2007-01-01 20. punkts*). Tomēr pieteikumā nav pamatots, kā šis secinājums būtu attiecināms uz pensiju izmaksu tām personām, kuras pensijas vecumu vēl nav sasniegušas. Pieteikumā citastarp minēts viedoklis, ka priekšlaicīga pensionēšanās savā ziņā esot sociāla programma tiem pirmspensijas vecuma ļaudīm, kas pazaudējuši darbu vai nevar strādāt (*sk. pieteikuma 5. lpp.*). Arī Satversmes tiesa ir secinājusi, ka “Satversmes 105. pants attiecībā uz pensijām personai nodrošina mazāku tiesību aizsardzības apjomu nekā Satversmes 109. pants (*Satversmes tiesas 2009. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2009-43-01 20. punkts*).

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 105. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4.3. Pieteikumā izteikts viedoklis, ka apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras priekšlaicīgi pensionējas, un citiem vecuma pensijas saņēmējiem. Tomēr pieteikumā nav pamatots, ka pensijas vecumu sasniegušās personas, kuru darba nespēja tiek prezumēta, atrodas vienādos un salīdzināmos apstākļos ar personām, kuras šo vecumu vēl nav sasniegušas.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas neatbilstību Satversmes 91. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5. Satversmes tiesā ir ierosināta un tiek sagatavota izskatīšanai lieta Nr. 2010-29-01 “Par likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 30. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91. un 109. pantam”

(šajā lietā apvienotas vairākas lietas), kurā jau ir saņemts atbildes raksts par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. un 109. pantam.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

n o l ē m a:

1. Ierosināt lietu “Par likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 30. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 109. pantam” pēc Oļgas Nosenko konstitucionālās sūdzības (pieteikums Nr. 245/2010).

2. Atteikties ierosināt lietu “Par likuma “Par valsts pensijām” pārejas noteikumu 30. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. un 105. pantam”.

3. Nav nepieciešams uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – iesniegt Satversmes tiesai savu atbildes rakstu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

V. Skudra